

HANS OLAV LAHLUM

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΑΜΑΙΛΕΟΝΤΕΣ

ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ

Το αγόρι στο κόκκινο ποδήλατο

I

ΉΤΑΝ Η ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ το δημοψήφισμα για την πιθανή ένταξη της Νορβηγίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα παραλίγο θα έκανε τους γονείς μου να χωρίσουν μετά από σαράντα δύο χρόνια ευτυχισμένου έγγαμου βίου. Το Σάββατο 18 Μαρτίου 1972 πρώτο θέμα συζήτησης ήταν η διαδήλωση που έλαβε χώρα στο κέντρο του Όσλο, συγκεντρώνοντας αρκετές χιλιάδες διαδηλωτές που αρνούσαν τη συμμετοχή της χώρας στην ΕΟΚ. Τριάντα επιπλέον αστυνομικοί είχαν αναπτυχθεί για να αντιμετωπισθούν τυχόν επεισόδια τα οποία τελικά δεν συνέβησαν. Η διαδήλωση διαλύθηκε ειρηνικά γύρω στις 8:00 το βράδυ.

Ως επιθεωρητής της αστυνομίας ήμουν απαλλαγμένος από υπηρεσία σε διαδηλώσεις, κάτι που μου προκαλούσε μεγάλη ανακούφιση τώρα καθώς η προσωπική μου ζωή είχε αλλάξει.

Η μνηστή μου, η Μίριαμ Φίλτβετ Μπέντσεν, είχε συμφωνήσει να έρθει για να δειπνήσουμε νωρίς, γύρω στις 4:30. Έφτασε με μάτια που έλαμπαν και μάγουλα αναψοκοκκινισμένα, αφού μόλις πριν έκανε έλκνητρο μαζί με την κατά πολύ νεότερη ανιψιά της, και ομολογώ ότι δεν ήταν εύκολο να πεις ποιος το είχε απολαύσει περισσότερο. Είχα αρνηθεί ευγενικά αλλά σθεναρά τη θερμότερη πρόσκλησή της να πάω μαζί τους. Ένιωθα αμηχανία μήπως κάποιος που ήξερα συναντούσε τη νεαρή φοιτήτρια να περνά σαν σίφουνας πάνω στο έλκνητρο, και πολύ περισσότερο αν είχε εμένα κατά πόδας, έναν επιθεωρητή. Η παιδιάστικη χαρά

της για τον ερχομό του χειμώνα ήταν μια πλευρά της πολύπτυχης φύσης της Μίριαμ που ακόμα με μπέρδευε, παρ' όλο που την έβρισκα αναζωογονητική και τρισαρτιωμένη.

Όπως συνήθως, περάσαμε μαζί μερικές πολύ ευχάριστες ώρες. Φυσικά, κανείς από τους δυο μας δεν έθιξε το γεγονός ότι εκείνη θα πήγαινε στην απογευματινή διαδήλωση και ότι εγώ δεν θα μπορούσα να πάω μαζί της.

Αντιθέτως μιλήσαμε για τα τραύματα στα χέρια και τους ώμους της, που ευτυχώς βελτιώνονταν. Τώρα μπορούσε να γράφει για αρκετές ώρες χωρίς διακοπή και ένιωθε όλο και πιο αισιόδοξη ότι θα έπαιρνε μάστερ Σκανδιναβικών Σπουδών. Στο μπάτσελορ τα είχε πάει πολύ καλύτερα απ' όσο περίμενε, και η πρώτη εργασία της για τα νέα μαθήματά της ήταν εξαιρετική. Νωρίτερα εκείνη τη μέρα φαινόταν ακόμα πιο χαρούμενη απ' ό,τι συνήθως όταν μου είχε τηλεφωνήσει για να μου το πει. Έτσι υπήρχε μια κεφάτη ατμόσφαιρα όταν υψώσαμε τα ποτήρια μας για την επιτυχία της, για εμάς και για το κοινό μας μέλλον.

Στη συνέχεια μιλήσαμε λίγο για την ποδοσφαιρική σεζόν που πλησίαζε και ύστερα για τις ελπίδες της Νορβηγίας να πάρει χρυσά μετάλλια στους Ολυμπιακούς του Μονάχου το καλοκαίρι. Και τελικά μιλήσαμε για τον γάμο μας. Της φαινόταν ότι θα ήταν πιο πρακτικό αν μπορούσαμε να ξεμπερδέψουμε με όλα πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Επισήμανα ότι θα ήταν ταυτοχρόνως καλό και πρακτικό αν γινόταν το φθινόπωρο. Ήπιαμε σ' αυτό, χωρίς να συγκεκριμενοποιήσουμε τις ημερομηνίες ή άλλες λεπτομέρειες.

Στις 6:30 ακριβώς η Μίριαμ σηκώθηκε και είπε μ' ένα χαμογελάκι ότι δυστυχώς έπρεπε να φύγει. Είπα πως ούτε αυτή τη φορά μπορούσα να πάω μαζί της, προσθέτοντας ένα «δυστυχώς». Παρά τις διαμαρτυρίες του πατέρα μου, στη διαφωνία περί ΕΟΚ είχα συμμαχήσει με τη μητέρα μου. Αυτό οφειλόταν κυρίως στη μνηστή μου. Η Μίριαμ έδειξε να ανακουφίζεται τη μέρα που της το είπα, όμως ένευσε με κατανόηση όταν πρόσθεσα πως παρ' όλα αυτά δεν έπρεπε να το κάνω βούκινο, εξαιτίας της θέσης μου.

Ανταλλάξαμε χαμόγελα συμπάθειας και φιληθήκαμε φευγαλέα κοντά στην πόρτα.

Στάθηκα μόνος στο παράθυρο και χάζενα τη Μίριαμ μου να φεύγει. Μου φάνηκε ότι οι κινήσεις της ήταν πιο απαλές και πιο άνετες από την πρώτη φορά που είχε έρθει να με επισκεφθεί. Όπως πάντα, προχωρούσε με βήμα γοργό και αποφασισμένο, διαβάζοντας ταυτοχρόνως ένα βιβλίο, και δεν κοίταζε πίσω. Κατά έναν παράξενο τρόπο, αυτό μετέδιδε μια ξεχωριστή εμπιστοσύνη. Ένωθα ότι δεν χρειαζόταν να στέκομαι εδώ, αλλά το έκανα ούτως ή άλλως μόνο για να τη δω μερικές στιγμές ακόμα. Εκείνη δεν κοίταζε πίσω επειδή ήξερε πως θα στεκόμουν εδώ, παρακολουθώντας την με το βλέμμα για όσο μπορούσα.

Εκείνη τη συγκεκριμένη μέρα έμεινα να στέκομαι εκεί αρκετή ώρα αφότου η Μίριαμ είχε χαθεί πιο κάτω στον λόφο που ήταν μπροστά από το σπίτι. Ήξερα ότι σε καμία περίπτωση δεν θα επέστρεφε προτού τελειώσει η διαδήλωση. Όμως ήμουν εξίσου βέβαιος ότι θα επέστρεφε, όπως είχαμε συμφωνήσει, για το κυριακάτικο γεύμα την επόμενη μέρα.

Πού και πού με ξυπνούσε ακόμα ο εφιάλτης στον οποίο έβλεπα ότι η Μίριαμ ήταν πάλι σε κώμα στο Νοσοκομείο Ουλεβολ και ο υπεύθυνος γιατρός μου είχε πει ότι δεν θα έβγαζε τη νύχτα. Μερικές φορές, όταν ξυπνούσα, έτρεμα με τη σκέψη πόσο κοντά είχα φτάσει στο να τη χάσω. Ευτυχώς και τα δύο συνέβαιναν όλο και πιο σπάνια τώρα πια. Η Μίριαμ πάντως ήταν απίστευτα ατάραχη. Ο γιατρός είχε πει ότι πάντα θα την επηρέαζαν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, τα τραύματα στους ώμους της. Όμως έδειχνε ότι την ενοχλούσαν λιγότερο τώρα, και η κατάσταση θα μπορούσε να ήταν πολύ χειρότερη. Σίγουρα πάντως δεν την είχα δει ποτέ να χύνει ούτε δάκρυ για τα χρόνια τραύματά της.

Το γεγονός ήταν ότι η μνηστή μου είχε μια εντυπωσιακή ικανότητα να βλέπει τη γενική εικόνα και να σκέφτεται εποικοδομητικά, και δεν είχε αφήσει να σημαδέψει τη ζωή της το συμβάν στο οποίο είχε εμπλακεί τόσο αθώα και τόσο άδικα. Διέθετε ένα

αξιοσημείωτο μίγμα καθαρού ρεαλισμού και ακατάβλητης αισιοδοξίας που πάντα με μάγευε.

Τώρα, όπως είχα κάνει στα τριακοστά έβδομα γενέθλιά μου τρεις μέρες νωρίτερα, συλλογιζόμουν πόσο ριζικά είχε βελτιωθεί η ζωή μου μετά τα δραματικά γεγονότα του καλοκαιριού του 1970. Η μοίρα μου είχε χαμογελάσει. Χάρη στη Μίριαμ, η ιδιωτική μου ζωή φαινόταν πιο νοικοκυρεμένη αλλά και πιο συναρπαστική απ' όσο την ένιωθα ποτέ. Και στο γραφείο είχε περάσει μια ήσυχη χρονιά με δουλειά ρουτίνας μόνο. Η εικόνα μου ως ήρωα, τόσο στο αστυνομικό σώμα όσο και στο ευρύτερο κοινό, που εκπορευόταν από διάφορες υποθέσεις δολοφονιών που είχαν τύχει εκτεταμένης δημοσιότητας τα τελευταία τέσσερα χρόνια, παρέμενε άθικτη, και δεν μου είχε δοθεί αφορμή να την υπερασπιστώ από καινούριες προκλήσεις μέχρι στιγμής μέσα στο 1972.

Εν ολίγοις, η ζωή ήταν ωραία και ασφαλής απ' όλες τις πλευρές, και δεν είχα σχεδόν καμία έγνοια στον κόσμο.

Όταν γύρισα από το παράθυρο στις 19:15, έτοιμος να καθίσω στον καναπέ με το εβδομαδιαίο μου βιβλίο και το βραδινό δελτίο ειδήσεων στο ραδιόφωνο, ακόμα δεν είχα ιδέα πόσο γεμάτο θα αποδεικνυόταν εκείνο το βράδυ. Ούτε ήξερα πόσο γοργά και δραματικά θα άλλαζε η ζωή μου τις επόμενες εφτά μέρες.

II

ΣΤΙΣ 8:00 ΑΦΗΣΑ ΚΑΤΩ το μυθιστόρημα του Γιούαν Μπόργκεν *Η Κόκκινη Ομίχλη* και έστρεψα την προσοχή μου στις ειδήσεις. Όπως ήταν αναμενόμενο, πρώτη είδηση ήταν η μαζική διαδήλωση κατά της ένταξης στην ΕΟΚ. Στις 9:10 όμως διέκοψαν το κανονικό πρόγραμμα για ένα έκτακτο δελτίο και είπαν ότι ο γνωστός πολιτικός του Κόμματος του Κέντρου, επιχειρηματίας και ιδιοκτήτης ακινήτων Περ Γιούαν Φρέντρικσεν είχε μαχαιρωθεί στον δρόμο, κοντά στον σταθμό Μαγιόρστοουα, ούτε μισή ώρα νωρίτερα. Είχαν δει τον υποτιθέμενο θύτη να φεύγει τρέχοντας από τον τόπο του εγκλήματος και η κατάσταση του

θύματος ήταν προς το παρόν άγνωστη. Για την ώρα δεν υπήρχαν άλλα στοιχεία, όμως ο εκφωνητής ενημέρωσε πως σε επόμενα δελτία θα είχαν περισσότερες πληροφορίες.

Καθώς άκουγα, σηκώθηκα και πήγα στο παράθυρο του καθιστικού, και το βλέμμα μου εστίασε στη μόνη κίνηση που υπήρχε στον δρόμο από κάτω.

Ήταν ένα κόκκινο ποδήλατο του πιο απλού και φτηνού τύπου, τον οποίο πωλούσε παλαιότερα ο Συνεταιρισμός. Πλησίαζε με ανησυχητική ταχύτητα, δεδομένου ότι το ποδήλατο φαινόταν αρκετά τλαιπωρημένο και ο ποδηλάτης αρκετά μικρόσωμος. Στην αρχή μου φάνηκε ότι ήταν γυναίκα, ύστερα όμως κατάλαβα ότι ήταν ένα λεπτό, μελαχρινό αγόρι περίπου δεκαπέντε χρόνων. Σίγουρα δεν ήταν ούτε δυνατό ούτε μεγαλόσωμο για την ηλικία του, και προφανώς ήταν λαχανιασμένο. Όμως κρατούσε πεισματικά το τιμόνι και έκανε πετάλι με φούρια ανεβαίνοντας τα τελευταία μέτρα της ανηφόρας.

Στην πολυκατοικία δεν έμεναν έφηβοι απ' όσο ήξερα, και ήμουν βέβαιος ότι δεν είχα ξαναδεί τον ποδηλάτη. Έμεινα λοιπόν εκεί που ήμουν και τον είδα να κόβει ταχύτητα και μετά να χιμά από το ποδήλατο, αντί να κατέβει, λίγα μόνο μέτρα από το κτίριο. Το ποδήλατο έμεινε παρατημένο στη μέση του δρόμου, καθώς ο ποδηλάτης έτρεχε στην πόρτα.

Παρ' όλο που δεν είχα αφιερώσει όλη μου την προσοχή, παρατήρησα ότι ο νεαρός ποδηλάτης κούτσαινε άσχημα από το δεξί πόδι καθώς μοχλούσε για να διασχίσει τα τελευταία μέτρα, και ότι ήταν εξαντλημένος και αποπροσανατολισμένος. Για μια στιγμή αναρωτήθηκα ποιον άραγε από τους ενοίκους γνώριζε αυτός ο προφανώς απελπισμένος και παράξενος τύπος, και χάρηκα που δεν ήμουν εγώ.

Τότε χτύπησε το κουδούνι.

Αντήχησε σ' ολόκληρο το διαμέρισμα – ύστερα χτύπησε άλλες τρεις φορές, με διάλειμμα ελάχιστων δευτερολέπτων στο ενδιάμεσο.

Πήγα στην πόρτα, αλλά κοντοστάθηκα διστακτικά. Ένωσα έντονο τον πειρασμό να υποκριθώ πως δεν ήμουν εκεί.

Ενώ αμφιταλαντευόμουν, το κουδούνι χτύπησε για πέμπτη και μετά για έκτη φορά. Το έκτο κουδούνισμα ήχησε στ' αυτιά μου σαν μια παρατεταμένη κραυγή αγωνίας.

Ξαφνικά μου έφερε στο νου το δυσάρεστο περιστατικό στη Γραμμή Λίγιουρ πριν από δύο χρόνια, τότε που είχα δει τις πόρτες του βαγονιού να κλείνουν μπροστά σε μια έντρομη γυναίκα που αργότερα το ίδιο βράδυ βρέθηκε νεκρή στις ράγες. Ήταν μια απαίσια εμπειρία την οποία δεν ήθελα να επαναλάβω, έτσι σήκωσα αμέσως το θυροτηλέφωνο και ρώτησα ποιος ήταν.

«Ανοίξτε να μπω! Με κυνηγάνε! Πρέπει να σας μιλήσω πριν με πιάσουν!»

Η φωνή του ήταν βραχνή, λαχανιασμένη και στριγκή από τον φόβο, όμως δεν έκρυβε το γεγονός ότι το αγόρι είχε κάποιο πρόβλημα ομιλίας.

Δίστασα ξανά για ένα κλάσμα του δευτερολέπτου. Ύστερα κοίταξα από το παράθυρο και είδα το αυτοκίνητο.

Ήταν ένα μεγάλο αμάξι χωρίς φώτα και ανέβαινε γοργά τον λόφο μέσα στο σκοτάδι σχεδόν με επιθετικό τρόπο καθώς πλησίαζε το παρατημένο ποδήλατο.

Η όψη του αυτοκινήτου με έκανε να πιέσω ακαριαία το κουμπί για να ανοίξει η εξώπορτα, και από το θυροτηλέφωνο άκουσα τον αναπάντεχο επισκέπτη μου να μπαίνει παραπατώντας στο κτίριο.

Μετά από μερικά δευτερόλεπτα είχα ανοίξει την πόρτα του διαμερίσματός μου. Ο μικρός στο κόκκινο ποδήλατο στο μεταξύ ανέβαινε με θόρυβο τη σκάλα προς εμένα. Σκόνταψε στο τελευταίο σκαλί και βρέθηκε στο κατώφλι μου, πρηγής και λαχανιασμένος. Σχεδόν τον έσυρα στο διαμέρισμά μου και έκλεισα την πόρτα με βρόντο.

Ούτε που μου πέρασε από το μυαλό ότι ο απρόσκλητος καλεσμένος μου μπορεί να ήταν επικίνδυνος. Δεν κρατούσε τίποτα, είχε ύψος λίγο πάνω από 1,52 μ., κι επιπλέον ήταν εντελώς εξουθενωμένος από την έξαλλη διαδρομή του. Έμεινε ξαπλωμένος στο πάτωμα πλάι στο χαλάκι για μερικά δευτερόλεπτα, πασχίζοντας να ανασάνει.

«Ποιος σε κυνηγεί;» ρώτησα.

Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε άλλο ένα κουδούνισμα.

Τον κοίταξα και επανέλαβα βιαστικά την ερώτησή μου. Η απάντησή του ήταν ένα σοκ.

«Η αστυνομία».

Τον ρώτησα αν ήξερε ότι είμαι αστυνομικός.

Ένευσε αδύναμα και χαμογέλασε ντροπαλά.

Το κουδούνισμα χτύπησε ξανά. Αυτή τη φορά ήταν πιο μακρόσυρτο και πιο δυνατό.

Το βλέμμα μου ήταν καρφωμένο στον νεαρό καλεσμένο μου καθώς σήκωνα το θυροτηλέφωνο.

Αυτή τη φορά αναγνώρισα τη φωνή ενός αστυφύλακα. Μου είπε ότι ένας ύποπτος είχε τρυπώσει στην πολυκατοικία μου και ρώτησε αν μέσα ήταν όλα υπό έλεγχο.

Απάντησα ναι και πάτησα άλλη μια φορά το κουμπί για να ανοίξω.

Ο καλεσμένος είχε παραμείνει καθισμένος στο πάτωμα, αλλά στο μεταξύ είχε αρχίσει να ανασαίνει κανονικά.

«Έπρεπε να σας μιλήσω πριν με πιάσουν», είπε.

Η φωνή του ήταν σχεδόν ένας ψιθύρος και τη σκέπασαν βαριά βήματα στη σκάλα.

«Και τι ήθελες να μου πεις;» ρώτησα.

«Ότι είμαι αθώος», ψιθύρισε.

Και ύστερα ήταν σαν να μου είχε πει όσα ήθελε να πει. Κάθισε ήσυχα στο πάτωμα πλάι στο χαλάκι, χωρίς άλλη κουβέντα.

Άνοιξα την πόρτα όταν χτύπησαν και τους διαβεβαίωσα πως όλα ήταν υπό έλεγχο. Ήταν τρεις κάπως λαχανιασμένοι αστυνομικοί, που μου έσφιξαν βιαστικά το χέρι.

Τους είδα να περνούν χειροπέδες στους κοκκαλιάρικους καρπούς του επισκέπτη μου. Εκείνος δεν αντιστάθηκε καθόλου, και έμοιαζε ξαφνικά να μην ενδιαφέρεται για όσα συνέβαιναν.

Ο μικρός είχε ένα ιδιαίτερο σωματικό χαρακτηριστικό: ένα κοκκινοκαφέ σημάδι εκ γενετής που κάλυπτε το μεγαλύτερο μέρος της αριστερής πλευράς του λαιμού του. Φυσικά, αυτό δεν θα μπορούσε να βοηθήσει να τον αναγνωρίσουμε εκείνη τη στιγμή. Και στις τσέπες του δεν υπήρχε τίποτα που να μας λέει ποιος

ήταν. Για την ακρίβεια δεν βρήκαμε σχεδόν τίποτα ενδιαφέρον. Μόνο ένα πράγμα βρήκαμε, που όμως ήταν ταυτοχρόνως επιβαρυντικό και απειλητικό.

Το αγόρι στο κόκκινο ποδήλατο είχε ένα κοφτερό κουζινομάχαιρο στην αριστερή τσέπη του μπουφάν του, η λαβή και η λεπίδα του οποίου κολλούσαν από το αίμα.

Τότε κατάλαβα ότι η κατάσταση ήταν όντως σοβαρή, όμως ακόμα δεν είχα συνδέσει όλα τα στοιχεία μεταξύ τους όταν ένας από τους αστυνομικούς άφησε ένα στεναγμό ανακούφισης και παρατήρησε: «Αυτή τη φορά ξεπεράσατε τον εαυτό σας, επιθεωρητή Κόλμπιερν Κρίστιανσεν. Συλλάβατε ολομόναχος τον δολοφόνο του Φρέντρικσεν χωρίς καν να ξεμυτίσετε από το διαμέρισμά σας!»

Στράφηκα και τον ρώτησα αν ο Περ Γιούαν Φρέντρικσεν είχε πεθάνει. Εκείνος με κοίταξε με σοβαρό ύφος και απάντησε ότι είχαν πιστοποιήσει τον θάνατο του πολιτικού στον τόπο του εγκλήματος. Είχε μαχαιρωθεί κατευθείαν στην καρδιά. Η πράξη είχε γίνει με μεθοδικότητα και προφανώς με μεγάλο μίσος.

Έχοντας υπ' όψιν αυτές τις πληροφορίες, κοίταξα τον νεαρό στο πάτωμα με κάποια επιφυλακτικότητα. Εκείνος ούτε απέστρεψε το βλέμμα ούτε έπαιξε νευρικά τα μάτια.

«Δεν τον σκότωσα. Ήταν νεκρός όταν ξαναπήγα εκεί», ήταν το μόνο που είπε.

Κι ύστερα το επανέλαβε τρεις φορές.

Μετά την τρίτη φορά, ένας από τους αστυνομικούς σχολίασε λακωνικά ότι μπορούσαν να απορρίψουν κατηγορηματικά τη δήλωσή του ότι ο Φρέντρικσεν ήταν νεκρός όταν ο νεαρός είχε ξαναπάει εκεί. Δύο περαστικοί μάρτυρες είχαν δει τον νεαρό να στέκεται σε μια διασταύρωση στο Μαγιόρστοουα καθώς περνούσε από κει ο πολιτικός. Ο νεαρός ήταν ολοφάνερα ταραγμένος, ενώ ο Φρέντρικσεν αντάλλαξε ήρεμα μερικές λέξεις μαζί του και μετά συνέχισε τον δρόμο του.

Μετά από μερικά λεπτά, ο νεαρός έσκυβε πάνω από τον Φρέντρικσεν λίγο πιο πέρα στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο, κρατώντας το μαχαίρι. Ύστερα το έβαλε στα πόδια όταν τρεις άλλοι

μάρτυρες έστριψαν από τη γωνία. Οι μάρτυρες έκαναν μερικά λεπτά για να επικοινωνήσουν με την αστυνομία και να σημάνει συναγερμός για όλα τα περιπολικά στην περιοχή. Μετά όμως ένας από αυτούς είχε δει τον ποδηλάτη να διαφεύγει στους ήσυχους δρόμους γύρω από το Χεγκντεχάουγκεν.

Όλοι κοιτάξαμε αυστηρά τον νεαρό συλληφθέντα.

«Δεν τον σκότωσα. Ήταν ήδη νεκρός όταν ξαναπήγα», είπε πάλι με απότομη φωνή.

Καθώς το έλεγε, στύλωσε πάνω μου ένα βλέμμα που ήταν εξαιρετικά σταθερό και διαπεραστικό.

Ύστερα έσφιξε τα χείλη και γύρισε τα μαύρα μάτια του για να κοιτάξει επιτηδευμένα τον τοίχο.

Τότε μου ήρθε η σκέψη ότι ποτέ δεν είχα βρεθεί σε τόσο ξεκάθαρη υπόθεση δολοφονίας. Κι όμως με είχε πλημμυρίσει η αδrenalίνη, δεδομένης της απροσδόκητης και δραματικής τροπής της βραδιάς μέσα στο ίδιο μου το σπίτι. Άλλωστε, η υπόθεση ακόμα δεν είχε κλείσει, αφού η ταυτότητα και τα κίνητρα του δράστη παρέμεναν ακόμη άγνωστα. Μου φάνηκε κάπως παράξενο που ο νεαρός ήξερε πού έμενα. Και αψηφούσε κάθε λογική το γεγονός ότι είχε αποφασίσει να καταφύγει εδώ, έχοντας δολοφονήσει έναν εξέχοντα πολιτικό. Κατά συνέπεια, τους συνόδευσα στο αυτοκίνητο και πήγαμε στο κεντρικό αστυνομικό τμήμα.

III

ΔΕΝ ΑΡΓΗΣΑΜΕ ΝΑ ΦΤΑΣΟΥΜΕ ΕΚΕΙ. Ο συλληφθείς καθόταν στριμωγμένος ανάμεσα σε μένα και σε έναν αστυφύλακα στην πίσω θέση, μικρόσωμος και σιωπηλός. Σε αντίθεση με τον εκρηκτικό δυναμισμό και τη θέληση που είχε εκδηλώσει μόλις πριν από μισή ώρα, τώρα έμοιαζε όχι απλώς παραιτημένος αλλά σχεδόν αδιάφορος για οτιδήποτε. Καθώς προσπερνούσαμε το ποδηλατό του, ρώτησε αν θα το πρόσεχε κανείς, και ένευσε κοφτά όταν είπα ότι φυσικά θα το παίρναμε στο αστυνομικό τμήμα. Από κει και έπειτα, δεν ξανάνοιξε το στόμα.

Στην αρχή της διαδρομής καθόμουν και κοίταζα τον κρατού-

μενο. Το εμφανές σημάδι στον λαιμό του ήταν κοντά στον ώμο μου και τράβηξε ξανά την προσοχή μου. Μου ήρθε ένα ισχυρό προαίσθημα ότι αυτό το σημάδι εκ γενετής θα έπαίξε κάποιον σημαντικό ρόλο στην υπόθεση, χωρίς όμως να έχω ιδέα πώς και γιατί.

Όταν σταματήσαμε έξω από το αστυνομικό τμήμα στράφηκα πάλι προς τον κρατούμενο και ρώτησα ξανά γιατί είχε έρθει στην πόρτα μου. Στα μάτια του έλαμψε ένα αμυδρό ενδιαφέρον.

«Ήσασταν το μόνο άτομο στον κόσμο που έλπιζα ότι θα με πιστέψει», ψέλλισε χαμηλόφωνα.

Υστερα φάνηκε να χάνει ξανά και τη φωνή και το ενδιαφέρον του. Δεν είχε τίποτα παραπάνω να πει για την υπόθεση. Οι ερωτήσεις που του κάναμε το υπόλοιπο της βραδιάς έμειναν αναπάντητες, μεταξύ αυτών και όσες είχαν να κάνουν με το όνομά του. Και κούνησε αδύναμα το κεφάλι όταν ρωτήθηκε αν θα ήθελε δικηγόρο ή να επικοινωνήσει με την οικογένειά του.

Η ταυτότητα του υπόπτου δεν επιβεβαιώθηκε την πρώτη βραδιά. Ήταν σαφέστατο ότι δεν προερχόταν από τους ίδιους κύκλους με τον πολυεκατομμυριούχο Περ Γιούαν Φρέντρικσεν. Όμως δεν βρέθηκε από πού ήταν ο μυστηριώδης νεαρός. Δεν έβγαλε τσιμουδιά πια και κανείς δεν τηλεφώνησε για να πει ότι ο έφηβος γιος του είχε εξαφανιστεί.

Όταν ο συλληφθείς κλειδώθηκε σε ένα κελί, στάθηκα για λίγα λεπτά κοιτάζοντας το κόκκινο ποδήλατο του Συνεταιρισμού που είχε καταχωρηθεί ως «Πειστήριο 2». Το δίτροχο, σαν τον ιδιοκτήτη του, δεν ήταν τίποτα το εντυπωσιακό. Αρκετές ακτίνες ήταν σπασμένες, η σέλα κουνιόταν και τα λάστιχα ήταν φθαρμένα. Αν είχα έφηβο γιο, δεν θα τον άφηνα να βγει στους δρόμους του Όσλο πάνω σε ένα τέτοιο παμπάλαιο ξεχαρβαλωμένο ποδήλατο.

Δεν θα περίμενες φυσικά από έναν δολοφόνο να έχει μαζί του ταυτότητα. Όμως την περιέργειά μου σχετικά με το όνομα, την καταγωγή και τα κίνητρα του μικρού την ερέθιζε ακόμα περισσότερο το γεγονός ότι δεν είχε ούτε δεκάρα στην τσέπη του, τίποτα άλλο εκτός από ένα ματωμένο κουζινομάχαιρο.

Τηλεφώνησα στον προϊστάμενό μου κι εκείνος με εξουσιο-

δότησε αμέσως να συνεχίσω τη διερεύνηση της υπόθεσης. Εξέφρασε την ανακούφισή του που ο ένοχος είχε ήδη συλληφθεί.

Έγραψα ένα δελτίο τύπου για να επιβεβαιώσω ότι ο πολιτικός Περ Γιούαν Φρέντρικσεν είχε μαχαιρωθεί και δολοφονηθεί στο δρόμο, και ότι η υπόθεση ήταν σχεδόν λυμένη, μετά τη σύλληψη ενός νεαρού με μαχαίρι ο οποίος είχε διαφύγει από τον τόπο του εγκλήματος. Προτίμησα να γράψω «σχεδόν» γιατί κάτι δεν μου πήγαινε καλά, όμως ελλείπει περαιτέρω πληροφοριών δεν μπορούσα να προσδιορίσω τι ακριβώς.

Στις 10:45 ξαναβγήκα στη νύχτα. Πήρα μαζί μου την παράξενη δήλωση του νεαρού υπόπτου ότι ήμουν ο μόνος στον κόσμο που ήλπιζε να τον πιστέψει.

Στις 11:05 ήμουν πάλι στο διαμέρισμά μου. Επικοινωνήσα με τη Μίριαμ, χάρη στο τηλέφωνο που είχε εγκατασταθεί πρόσφατα στη φοιτητική εστία, και την ενημέρωσα στα γρήγορα για τον αναπάντεχο επισκέπτη μου. Φυσικά εκείνη έδειξε μεγάλη περιέργεια και ρώτησε για το αγόρι στο ποδήλατο, αλλά ούτε κι αυτή έμοιαζε να το γνωρίζει. Για μια στιγμή σχεδόν έδειξε να λυπάται που είχε πάει στη διαδήλωση, γιατί αυτό σήμαινε πως είχε χάσει το δραματικό γεγονός της βραδιάς.

«Αυτό δεν μου φαίνεται καλό για το καημένο το αγοράκι. Επίσης, η εξήγησή του “όταν ξαναπήγα” είναι γλωσσολογικώς κάπως παράξενη», παρατήρησε συλλογισμένα.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που άκουγα τη Μίριαμ να σχολιάζει γλωσσολογικές λεπτομέρειες. Όμως αυτή τη φορά κατάλαβα τι εννοούσε, και αμέσως μου κίνησε το ενδιαφέρον.

Η χρήση της λέξης «ξαναπήγα» από τον νεαρό συλληφθέντα σήμαινε πως είχε φύγει από το σημείο μετά από μια προηγούμενη συνάντηση με τον Φρέντρικσεν, και ύστερα είχε επιστρέψει μόνο και μόνο για να ξαναβρεί το πτώμα. Προς το παρόν τίποτα δεν διέψευδε πως είχε συμβεί αυτό, και ότι ο μικρός είχε πάει μαζί του το μαχαίρι μέσα στη σύγχυσή του καθώς έφευγε από τον τόπο του εγκλήματος. Αν είχε συμβεί αυτό και ο Φρέντρικσεν είχε προσπεράσει τον νεαρό ποδηλάτη εκεί και είχε συ-

νεχίσει τον δρόμο του, τότε ήταν παράξενο που λίγα μόνο λεπτά αργότερα κειτόταν σχεδόν ακριβώς στο ίδιο μέρος.

Ευχήθηκα στη Μίριαμ καληνύχτα, έκλεισα το τηλέφωνο και στάθηκα βυθισμένος σε σκέψεις, με το χέρι ακόμα στο ακουστικό.

Θυμώμουν από μνήμης τον αριθμό του τηλεφώνου που είχε στο γραφείο της η Πατρίσια Λουίζε Ι. Ε. Μπόρκμαν, η ανεκτίμητη σύμβουλός μου. Σκέφτηκα σοβαρά να της τηλεφωνήσω και να της πω τι είχε συμβεί, ύστερα όμως έκρινα ότι ήταν κάπως αργά γι' απόψε και ότι η υπόθεση είχε σχεδόν κλείσει.

Στο βάθος όμως υπόβοσκε ο φόβος που ένιωθα για το πώς θα αντιδρούσε αν της τηλεφωνούσα. Στο τέλος της τρίτης φοράς που είχαμε ερευνήσει μαζί μια υπόθεση δολοφονίας, το καλοκαίρι του 1970, το δράμα του παρ' ολίγον θανάτου της Μίριαμ ατυχώς είχε συμπέσει με τον θάνατο του πατέρα της Πατρίσιας. Με είχε βοηθήσει μόνο τηλεφωνικώς στην τέταρτη έρευνα δολοφονίας, και είχαμε συναντηθεί μερικές φορές κατά την πέμπτη και την έκτη έρευνα, τα Χριστούγεννα του 1971. Απ' ό,τι είχα καταλάβει, η Πατρίσια τότε ήλπιζε ότι θα άκουγε πολύ διαφορετικά νέα για τη σχέση μου με τη Μίριαμ, και σίγουρα όχι την ανακοίνωση του αρραβώνα μας την παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Από τότε δεν είχα ξαναμιλήσει με την Πατρίσια.

Η αβεβαιότητα για το πού βρισκόμασταν μεταξύ μας τώρα εγώ και η Πατρίσια κρεμόταν σαν σκοτεινό σύννεφο πάνω από την κατά τα άλλα μακάρια ύπαρξή μου. Όμως ακόμα δεν είχε προκύψει κάποια κατάσταση που θα έκανε αναγκαίο να βρω την απάντηση σ' αυτό – δεν είχα επαρκή λόγο να επικοινωνήσω πάλι μαζί της.

Όμως τώρα που ένας επαρκής λόγος είχε πέσει σχεδόν κυριολεκτικά στα πόδια μου, προτίμησα να καθυστερήσω. Ακόμα ένιωθα, όχι απλώς μια βαθιά αβεβαιότητα, αλλά ανησυχία στη σκέψη του ποια άραγε θα ήταν η αντίδραση της Πατρίσιας. Δεν μπορούσα να φανταστώ ότι θα επιθυμούσε με κάποιον τρόπο να μιλήσει δημοσίως για οτιδήποτε. Όμως αρκετές φορές μου είχε περάσει από το νου ότι οι συνέπειες για την καριέρα μου θα ήταν

καταστροφικές αν άθελά μου κάτι παρακινούσε την Πατρίσια να πει πόσα της είχα αποκαλύψει για τις υποθέσεις δολοφονιών που είχα ερευνήσει, και σε ποιο βαθμό ήταν υπεύθυνη για τη διαλεύκανσή τους.

Στη διάρκεια των οκτώ επόμενων ημερών θα είχα άφθονες αφορμές για να μετανιώσω που δεν τηλεφώνησα αμέσως στην Πατρίσια μετά τα γεγονότα του Σαββάτου, 18 Μαρτίου 1972. Όμως αυτό ακόμα δεν το γνώριζα. Κοιμήθηκα γύρω στα μεσάνυχτα, αφού συλλογίστηκα ακόμα λίγο το αγόρι στο κόκκινο ποδήλατο και τη σχεδόν λυσσασμένη επιθυμία του να μου μιλήσει, και την κάπως παράξενη χρήση της λέξης «ξαναπήγα».